

به سوی خلق دنیایی خالی از فقر

آقای محمد یانوس که از مدیران و کارشناسان ارشد گرامین بانک کشور بنگلادش است، مقاله حاضر را در اجلاس سالانه روز جهانی غذا در سال ۱۹۹۷ ارائه کرد. وی در این مقاله بر اساس تجارب گرانمایی که گرامین بانک در کشور بنگلادش به دست آورده است پیشنهاد می‌نماید که اگر به جای بنگاههای اقتصادی که فقط به دنبال سود هستند، بنگاههای اقتصادی و اجتماعی مانند (WNGO) و تعاونی‌ها در دنیا گسترش و اشاعه یابند، در آن صورت محدودیتهای غذایی و فقر به تدریج محو شده و به موزه‌ها سپرده خواهد شد. با توجه به این که زدودن فقر از برنامه‌های اساسی کشورمان محسوب می‌شود، توجه و خواندن این مقاله ارزشمند را به مسئولان، کارشناسان و خوانندگان گرامی توصیه می‌کنیم:

● محمد رضا اسماعیلی

آدمبود غذا به وجود آورنده گرسنگی نیست:

در دنیا دو نوع موضوع هستند که در همه زمانها در پی جوابهای سریع از طرف ملتها بوده‌اند، این دو موضوع جنگ و گرسنگی هستند. ترس از جنگ موضوعی همگانی و عام است و مردم همه از این دو موضوع بیشتر از هر چیزی متفردند، اما هر دوی این پدیده‌ها در طول تاریخ با سرپیچی از آرزوهای نیک و منطقی پسندیده مردم، از خود تهدیدهای جدی از خود به جای گذاشته‌اند.

ملتها هنگامی که در وفاداریشان به صلح لاف می‌زنند وارد جنگ می‌شوند. هیچ ملت و اجتماعی نمی‌خواهد با پدیده گرسنگی

درگیر شود، اما این مقوله با زندگی آنان آمیخته شده است، اغلب انسانها با دیدن تصویری از یک فرد گرسنه بیشتر از دیدن هر تصویر دیگری از لحاظ عاطفی تحریک می‌شوند. بیش از یک میلیارد انسان در روی این کره خاکی در گرسنگی نسبی به سر می‌برند و پیش بینی‌ها هم نشان می‌دهد که این رقم لحظه به لحظه در حال افزایش است. به ما می‌گویند که امروزه بیش از نیاز برای تغذیه همگی افراد غذا تولید می‌شود، خوب، دست دانشمندان علوم کشاورزی درد نکنند! اما چگونه است که میلیونها انسان نمی‌توانند از تغذیه کافی بهره‌مند بشوند؟! آیا کجای کار ایراد دارد؟

با این که همگی قبول دارند که گرسنگی امروز بشر نه بر اثر کمبود غذا، بلکه به دلیل پایین بودن قدرت خرید مردم صورت

می‌گیرد در عین حال، فقر اصلی‌ترین ریشه گرسنگی است. تا زمانی که فقر ادامه داشته باشد هیچ شانسی برای رهایی یافتن از دام گرسنگی وجود نخواهد داشت. البته نه به این معنی که در دنیای عاری از فقر گرسنگی وجود نخواهد داشت، نه ممکن است در این صورت هم گرسنگی وجود داشته باشد که یا ریشه‌های عمیق دارد و یا بر اثر رکود موقتی تولید و یا اختلال در سیستم توزیع مواد غذایی به وجود آمده است! با این اوضاع ما به صورت کاملاً تک بعدی در صدد فائق آمدن بر آن مشکل بوده‌ایم، در چنین روندی همه چیز را برای دستیابی به هدف تولید سازماندهی نموده‌ایم و از طرفی هم تمامی ابعاد تغذیه را از ذهنمان به کناری گذاشته‌ایم!

گرسنگی میتواند به مقوله‌ای از گذشته‌ای دور تبدیل گردد. فقر میتواند در موزه‌ها بایگانی گردد. شاید نوادگان ما در آینده به موزه‌ها بروند تا ببینند فقر چه بوده است. آنها به حال ما و پدران ما تأسف خواهند خورد چون نمی‌دانستیم فایق آمدن بر فقر آسان بود. یا شاید هم از دست اجدادشان عصبانی شوند که چرا طی چندین قرن اینهمه انسان را در بدبختی و محنت فقر رنج داده‌اند.

۲- محدودیت دستورالعملهای تحقیقاتی تعریف نشده است

به عنوان یکی از اعضای انجمن IIRI سعی داشته‌ام که این ابعاد را به تحقیقات باز گردانم و می‌دانم که نباید توقع حمایت آنچنانی را هم داشته باشم. همواره سعی داشته‌ام به انجمن بفهمانم که IIRI از آن نوع مؤسسات تحقیقاتی است که باید برنج را به عنوان یک ماده غذایی در نظر بگیرد تا به عنوان یک محصول کشاورزی! یک محقق محصولات کشاورزی می‌تواند تحقیقاتش را در مورد محصولات کشاورزی در هر بعد و بدون هیچ گونه محدودیتی ادامه دهد، او هر چه در امر تحقیق پیشرفت بیشتری حاصل نماید، آن را جذاب‌تر می‌یابد، اما یک محقق مواد غذایی محصولات کشاورزی را در چهارچوب اجتماعی اقتصادی مورد مطالعه قرار می‌دهد و در عین حال در صدد دست یافتن به جوابی است تا بتواند به سئوالهایی که جامعه مطرح کرده یا با آنها روبرو است پاسخ دهد. برای او تنها علاقه به این موضوع بهانه تحقیق نیست بلکه متن اجتماعی اقتصادی حائز اهمیت است.

امروزه دنیا بدون لحظه‌ای تأمل کمکی را که دانشمندان رشته کشاورزی در جهت به جلو بردن مرزهای تولیدات کشاورزی نموده‌اند، تشخیص داده‌اند. تعدادی بسیاری از مراکز ملی و بین‌المللی در زمینه تحقیقات کشاورزی به صورت فعال در تکاپو هستند، اما موقعیت آنها از نظر تولید مواد غذایی با جنبه تقاضا سازگاری ندارد. یک متخصص مواد غذایی می‌تواند بگوید: متأسفم، این موضوع در حوزه کاری من نیست. اما محقق امور تغذیه نمی‌تواند چنین حرفی بزند و به همین دلیل مراکز تحقیقات امور تغذیه نمی‌توانند از زیر بار مسئولیت این فقدان تمهید شانه خالی نمایند.

یکی از بدگمانی‌های من این است که با تعریف کردن هر چه دقیق‌تر لایحه مراکز تحقیقاتی و بین‌المللی، شانس زدودن گرسنگی را هم بیش از پیش کم می‌نماییم. بگذارید توضیح دهم این بدگمانی من چگونه به وجود آمد:

۳- مراکز تحقیقاتی هیچ گونه دورنمای اجتماعی را در نظر نمی‌گیرند

مراکز تحقیقات کشاورزی با کادری از بهترین دانشمندان دنیا که حوزه عمل خود را مانند کف دستشان می‌شناسند تجهیز شده‌اند، اما متأسفانه این دانشمندان از فقر، گرسنگی و وضعیت اجتماعی و اقتصادی مردم بی‌خبرند.

تک تک دانشمندان لزوماً نباید در تمام این رشته‌ها متخصص باشند، اما خود مراکز تحقیقاتی باید دارای این توانایی بالقوه باشند که محیط اجتماعی تحقیق را مورد بررسی قرار دهند و در عین حال نظارت کامل را بر حسن اجرای آن داشته باشند. با این حال، متأسفانه ما در امر دخالت دادن دورنمای اجتماعی در تحقیقات کشاورزی اهمیت لازم را قائل نشده‌ایم و افزایش گرسنگی در جهان هم تاوان آن است!

۴- دانشمندان ترجیح می‌دهند که به زبان خودشان صحبت نمایند

دانشمندان زبان مخصوصی دارند که با زبان مردم عادی فرق می‌کند. تمام شبکه‌های تحقیقاتی و دانشمندانی که درون آن کار می‌کنند خود را گرفتار گروهی ساخته‌اند که دارای زبان و فرهنگ مخصوص خودش است. (با زیر مجموعه‌های روستایی، سرقبیل و دیوانسالاران) و زمانی که این سیستم را مورد پرسش قرار دادم به من گفته شد که دانشمندان همواره خواهان سکوت و آرامش هستند، چرا که می‌خواهند در مورد

موضوع تحقیق خود تمرکز نمایند. اما ارتباط با مصرف‌کننده‌های تحقیقاتشان تنها در ذهن آنها جای دارد.

ارتباطات بدین صورت انجام می‌گیرد مؤسسات تحقیقاتی ملی از نخبگان نهادهای مطالعاتی بین‌المللی درس می‌گیرند و مؤسسات ملی نیز به نوبه خود دانش خود را به گروههایی می‌دهند که کارگزاران توسعه نامیده می‌شوند.

به من گفته‌اند که این موضوع آن چنان که من گفته‌ام یک سیستم ارتباطی یک طرفه نیست. سیستم ملی به صورت مستقیم و از طریق مراکز و سیستم‌های دیگر ملی و بین‌المللی با کشاورزان در ارتباط است. اما با فرهنگ انحصار طلبانه‌ای که من می‌بینم تنها می‌توانم قبول نمایم که این شیوه ارتباط تنها یک طرفه است. اوضاع این گونه است چرا که سیستم ملی منحصرأ تحت کنترل دولت و بوروکراسی آن است.

مراکز تحقیقاتی اگر بخواهند مستقیماً و کاملاً جوابگوی مسئله گرسنگی باشند باید بتوانند با دو زبان صحبت کنند. دانشمندان برای رها کردن مأوای انحصاری و زندگی با کشاورزان برای این که ببینند تحقیقات آنها چقدر جواب می‌دهد باید وقت بگذارند.

احتمالاً یک تعدیل در پروسه پیشنهادی آنان می‌توانست زندگی مردمان را آسان‌تر نماید، یک تغییر کوچک می‌تواند سود زیادی را برای مردم به ارمغان آورد. تا زمانی که پژوهشگران با کشاورزان ارتباط نداشته باشند به این نتایج نخواهند رسید. گاهی اوقات شیوه‌ای که با آن فردی با آن پروژه‌های تحقیقاتی را فریب می‌دهد یا آن را مورد سوء استفاده قرار می‌دهد از خود ماجرای تحقیق مهم‌تر جلوه می‌نماید.

۵- سرگرم پروژه‌ها و بودجه‌ها

مدیریت نهادهای تحقیقاتی به دلیل آماده سازها، تخنیم پروژه‌ها، بودجه‌ها،

اعتبارات بانکی به افراد تنگدست این موقعیت را می‌دهد که انرژی و خلاقیت خود را به سوی فعالیت‌های سرمایه‌زا سوق دهند. اعتبارات مالی در تولید خود اشتغالی برای افراد تنگدست آنچنان نقش مهمی را ایفا می‌نماید که که من فکر می‌کنم باید به عنوان یکی از انواع حقوق بشر در نظر گرفته شود، از طرفی نهادهای اقتصادی با اصرار بر این موضوع سیستمی طبقاتی را دنیای پیاده کرده‌اند. در دنیای امروز تنگدستان ناپاک به حساب می‌آیند!

گزارش‌های بهره‌وری و شرکت در جلسات بسیار مشکل می‌شود. شغل مدیران این است که چگونه هوای اهدا کنندگان را داشته باشند تا بتوانند پول بیشتری را به سوی خود سرازیر نمایند.

مدیران تنها زمانی سؤال: ما با این پول چه می‌کنیم را از خود می‌پرسند که اهدا کنندگان چنین بخواهند. جواب شما قطعاً جنبه مدافعانه خواهد داشت. لزوماً جواب شما به طرز قانع کننده‌های مثبت خواهد بود. مدیریت فرصت نمی‌یابد که به خاطر خودش هم که شده کمی در ذات خود تأمل نماید.

هر مؤسسه تحقیقاتی باید هر ساله این سئوالات را از خود بپرسد:

- ۱- نقش ما در بر طرف کردن گرسنگی از دنیا چیست؟
- ۲- آیا این امر را می‌توان به روشی کارآمدتر و ارزان‌تر انجام داد؟

۶- مطرح کردن سئوالات اساسی با فائو
فائو مهم‌ترین سازمان امور تغذیه و کشاورزی تحت نظارت سازمان ملل است. این سازمان آمارهای قابل توجهی برای جلب توجه دنیا به مسئله گرسنگی نموده است، اما بیشتر از این هم می‌توانست انجام دهد.

فائو یک سازمان مشخص جهانی است که برای راه‌نمایی ملتهای دنیا در جهت امنیت غذایی در سطح ملی و خانوادگی تأسیس گردیده است. این ارگان یک سازمان جهانی است که مسئولیت زدودن گرسنگی از جهان را به عهده دارد. این درست است که جمعیت گرسنه دنیا در حال افزایش است، اما این تعداد الآن هم خیلی زیاد است.

تا زمانی که در این کره خاکی گرسنگی وجود دارد به منبع دیگری غیر از فائو چشم

نخواهیم دوخت. هر چه تعداد گرسنگان زیادتر گردد لزوم تجدید نظر درباره تأثیر گذار بودن فائو بیشتر موجه جلوه می‌نماید. اگر در جنبه گرسنگی هیچ تغییر قابل ملاحظه‌ای به چشم نخورد، ممکن است جامعه جهانی به فکر تأسیس قانونی ببیند که از خود توانایی بیشتری در جهت کاهش گرسنگی نشان دهد. گرسنگی مسئله‌ای است که نمی‌توان درباره آن با اطمینان و حرف‌های زیبا شکمهای گرسنگان را پر کرد.

۷- دوزمینه‌ای که فائو در آنها شکست خورده است

در دوزمینه بسیار مشخص من شخصاً شاهد بوده‌ام که فائو نتوانسته در راستای آگاهی عمومی موفق عمل نماید. زمینه‌هایی که بسیار حیاتی بوده‌اند.

علیرغم اعلامیه‌های مکرری که صادر می‌کند ریشه گرسنگی فقر است. فائو هنوز برای زدودن فقر از جامعه قدمی بر نداشته است و بانک گرامین قاطعانه اثبات کرده است که حتی تنگدست‌ترین مردم لیاقت آن را دارند که با تلاش‌های خود از محدوده فقر خارج شوند اگر یک مؤسسه حمایتی مناسب از آنها پشتیبانی نماید.

۸- اعتبارات بانکی به عنوان یک حق از حقوق بشری است

اعتبارات بانکی به افراد تنگدست این موقعیت را می‌دهد که انرژی و خلاقیت خود را به سوی فعالیت‌های سرمایه‌زا سوق دهند. اعتبارات مالی در تولید خود اشتغالی برای افراد تنگدست آنچنان نقش مهمی را ایفا می‌نماید که که من فکر می‌کنم باید به عنوان یکی از انواع حقوق بشر در نظر گرفته شود، از طرفی نهادهای اقتصادی با اصرار بر این موضوع سیستمی طبقاتی را دنیای پیاده کرده‌اند. در دنیای امروز

تنگدستان ناپاک به حساب می‌آیند! گرامین بانک جرأت کرد و با در نظر گرفتن تنگدستان نظرات سیستم بانکی را به مبارزه طلبید. داستان به سال ۱۹۷۶ در بنگلادش با وام دادن ۴۲/۳۰ هزار دلار به روستائیان بر می‌گردد و این روش نه تنها جواب داد بلکه به دیگر روستاها هم سرایت کرد و بدین ترتیب بانکی به وجود آمد که مالکیت آن در دست تنگدستان بود، بانکی که به آنان سرویس می‌دهد. گرامین بانک به دو میلیون مشتری بی بضاعت که ۹۴ درصد آنان را هم زنان تشکیل میدهد وام اعطا می‌نماید، اینها سهامداران بانک نیزه به شمار می‌روند. فعالیت‌های این بانک در ۲۵۰۰۰ روستای بنگلادش که در مجموع ۶۸۰۰۰ روستا را شامل میشود گسترده شده است. در خلال سال ۱۹۹۴ گرامین بانک ۲۸۵ میلیون دلار آمریکا را در قالب وام‌های کوچک معادل ۱۰۰ دلار آمریکا به روستائیان پرداخت کرد. این امر در مقایسه با سال ۱۹۷۶ و اعطای وام‌های ۳۰ دلاری پیشرفت بزرگی به حساب می‌آید. نرخ بازگشت سرمایه این بانک ۹۸ درصد است. مشتریان گرامین نه تنها در بازپس دادن وام‌هایشان خوب عمل کرده‌اند بلکه در بهبود وضعیت تغذیه، دستیابی به غذا، بهداشت عمومی، سلامتی، آب سالم و تأمین مسکن نیز فعالیت شایانی داشته‌اند. خانواده‌های تنگدست هاردکور با فعالیت‌های اقتصادی خودشان به تدریج در حال گذشتن از خط فقر می‌باشند. پس از گرامین مدل‌های آن در سرتاسر جهان در آسیا، آفریقا، آمریکای لاتین، آمریکای شمالی و اروپا به صورت فزاینده‌ای مورد استفاده قرار گرفت و همگی آنان هم به نتیجه مطلوب رسیده‌اند.

کشاورزی به وجود آمد. به دلیل پوشش ضعیف بانکهای کشاورزی تعاونی‌های کشاورزی به عنوان سپری برای تأمین اعتبارات مورد توجه قرار گرفتند. بانک، لاند و بانکهای روستایی هم برای تأمین نیازهای اعتباری کشاورزان به وجود آمدند.

تجربه اعطای اعتبارات کشاورزی روستایی در دنیا بسیار مایوس کننده است. در بنگلادش نرخ برگشت اعتبارات کشاورزی در گستره سیستم بانکی کشاورزی و تعاونیها تقریباً در این کشورها متلاشی شده و این برای کاهش فقر خیر خوبی به شمار نمی‌رود.

این اعتبارات کشاورزی هم برای همه کشاورزان قابلیت دسترسی را ندارند. هر چه کشاورز ضعیفتر باشد احتمال برخوردار گشتن او از وام هم کمتر می‌گردد.

با نگاهی به تجربه گرامین هر کسی میتواند به این نتیجه برسد که برای این وضعیت هیچ دلیلی وجود ندارد. تنها شیوه‌هایی که با آن می‌توانم فروپاشی کنونی موسسات اعتباری کشاورزی را توضیح دهم این است که هیچ کس برای طراحی و اداره یک برنامه جامع و کاربردی اقتصادی برای کشاورزان علاقه جدی نشان نمی‌دهد. فائو که سازمان مسئول در برابر وضعیت کشاورزی جهانی است به صورت عجیبی در برابر این سقوط بی تفاوت مانده است. خونسردی فائو این فکر را به ذهن انسان خطور میدهد که همه اینها طلق یک برنامه از پیش تعیین شده پیش می‌رود.

من مطمئن هستم که با کمی تلاش میتوان یک برنامه کشاورزی عالی را بر پایه‌های انتقاعی به جریان انداخت و من اطمینان دارم که اگر گرامین به یک برنامه اعتباری کشاورزی دعوت میشد، میتواندست به نتیجه‌ای ارزشمند دست یابد. آنچه که اکنون به نام اعتبارات کشاورزی انجام میشود چیزی جز جنایت نیست!

به سوی ایجاد نوعی تعهد در راستای سیاست کاهش فقر بهره برد.

فائو باید وظیفه نظارت بر وضعیت جهانی گرسنگی و فقر را انحصاراً در اختیار خود بگیرد، ارتباط بین گرسنگی و فقر را به تمام ملتها و بانک جهانی که مسئولیت سازماندهی اقتصاد جهانی را بر عهده دارد در جهت کاهش فقر یادآوری کند و با عنایت به تعداد افراد تنگدست در سالهای آتی توجه همگانی را به موقعیت فعلی معطوف نماید.

۹- سیستم اعتباری کشاورزی در حال فروپاشی است.

من همواره بر نقش اعتبارات مالی در کاهش فقر تأکید داشته‌ام، اقتصاددانان نیز بر نقش سهولت بخشی اعطای اعتبارات مالی در تولیدات کشاورزی تأکید داشته‌اند و در نتیجه یک شاخص معین به نام بانک

از تجربیات گرامین بانک دیگر کاملاً توجیه شده‌ایم که هر انسانی دارای ظرفیتی هنگفت است که می‌تواند آنرا در خدمت اقتصاد و اجتماعش بگذارد. هر کس میتواند با تلاش، خودش را از فقر رها سازد. حذف فقر محال نیست، ولی مسئله اینجاست که با چه جدیتی میخواهیم این کار را انجام دهیم و اینکه چه زمانی دنیای عاری از فقر را میخواهیم.

آیا فائو نباید در امر راهنمایی ملتها برای حذف فقر از دنیا نقش راهبر را به عهده بگیرد؟! به عنوان یک کانون توجه، این وظیفه فائو است که سازگاری لازم را بین کشورها برای رسیدن به یک توافق کلی در جهت دست یافتن به زمانی مشخص برای حذف گرسنگی به وجود آورد.

فائو باید از موقعیتهایی مانند اجلاس جهانی توسعه اجتماعی برای ترغیب دنیا

۱۰- مؤسسات ایالتی به کشاورزان سرویس نمیدهند.

بخش کشاورزی بخشی است که حتی در زمان حکومت سرسختانه کمونیست‌ها هم خصوصی مانده است. اغلب مثالهای اقتصاد بازار از بخش کشاورزی هستند تا از بخشهای دیگر. اما متأسفانه همگی مؤسسات و نهادهای ملی که با حمایت مالی و تکنیکی مروجات تجارت آزاد به وجود آمده‌اند به سیستم اداری ایالتی وابسته‌اند نهادهای فرایالتی در بخش کشاورزی مثل قارچ سبز شده‌اند. به هر قسمت بخش کشاورزی که نگاه کنید حداقل یک مؤسسه توسعه، یک مؤسسه بازاریابی و یک مؤسسه تحقیقات وجود دارد. بعد از آن هم بخشهایی برای تولید بذر، بازاریابی، توسعه آبیاری، تجهیزات آبیاری، ترویج، ارتقاء کیفیت، ارتباطات و غیره وجود دارد. البته یک زنجیره مستحکم از نهادهای تحقیقاتی، آموزشی و غیره را هم باید به آن اضافه نمود.

اغلب این نهادهای دولتی به صورت موانعی بر سر راه مردم در می‌آیند. به اسم کشاورزان سطح حرفه‌ای و مالی خود را ارتقاء می‌بخشند.

تک تک این مؤسسات را میتوان به نهادهای بازرگانی تبدیل کرد که از دلایل کشاورزی بیشتر سر در بیاورند. در این صورت آنها فعالانه طرفدار مردم خواهند شد و در یک کلام از این وضعیت دیوان سالارانه و ضد بشری گذر خواهند کرد.

اگر تبدیل این نهادها به مراکز انتفاعی از لحاظ سیاسی مشکل می‌نماید می‌توان کار دیگری انجام داد و آن هم این است که مجموعه‌ای از سازمانهای انتفاعی را تأسیس کرد یا حداقل تأسیس آنها را تشویق نمود. شاید رقابت بتواند این مؤسسات ایالتی را به راه درست سوق دهد.

۱۱- انتخابی از چشم انداز آینده جهان تا آنرا فعال نگه دارد.

به نظر میرسد که موتور سیستم سرمایه داری با حرص و آز کار میکند، تا آنرا فعال نگه دارد. من اینطور احساس می‌کنم که این یک فرض اشتباه است که دنیا

هر انسانی دارای ظرفیتی هنگفت است که می‌تواند آنرا در خدمت اقتصاد و اجتماعش بگذارد. هر کس میتواند با تلاش، خودش را از فقر رها سازد. حذف فقر محال نیست. ولی مسئله اینجاست که با چه جدیتی میخواهیم این کار را انجام دهیم و اینکه چه زمانی دنیای عاری از فقر را میخواهیم.

را به سوی نوعی پیش بینی خود کفایی کشانده است. ما باید جوامعی را برای خود به تصویر بکشیم که نه تنها افراد حریص در آن زندگی کنند بلکه افرادی را هم در خود جای دهد که برای هموعان خود حقوقی قائل هستند. در این نگرش جدید به جهان سرمایه داری، به جای یک فاکتور مشوق (حرص) برای به حرکت در آوردن دنیا، می‌توان عوامل دیگری مانند امیدها و وجدان اجتماعی را هم به عنوان فاکتورهای مشوق معرفی کرد.

هر دو نمونه افراد میتوانند با استفاده از همان ابزارها اما با پیگیری اهداف کاملاً متفاوت در چنین بازاری ابراز وجود نمایند. شهروندان چه به صورت فردی و چه به صورت گروهی میتوانند آغازگر مناسباتی باشند که یا کاملاً و یا به صورت نسبی از امیدهای اجتماعی سرچشمه بگیرند.

بانک گرامین خود به تنهایی یک نمونه بارز از تشکیلاتی است که با وجدان اجتماعی (SCD) اداره می‌گردد. به تشکیلات SCD میتوان هم به عنوان بنگاههایی سود آور و هم به عنوان بنگاههای با اهداف غیر مادی نگریست. تشکیلات غیر دولتی (NGO) که بر اساس پایه‌های بازرگانی است، می‌تواند مثالی از بنگاههای (SCD) باشد. کلیه مؤسساتی که توسط ایالتها اداره میشوند را میتوان به تشکیلات SCD تبدیل نمود. در برخی موارد که بدلیل ماهیت کار انجام شده (مانند مؤسسات تحقیقاتی، مؤسسات آموزشی)، درآمدهای تشکیلات جوایبگوی هزینه‌های صرف شده آنها نیست، دولت ممکن است با آنها وارد

معامله شود و در قبال فراهم نمودن خدمات ویژه برای جامعه بخشی از هزینه‌های آنها را تأمین نماید. هر زمان که سرمایه‌گذار خصوصی و حریص به خودی خود قدمی به جلو نمی‌گذارد یا بر خلاف منافع مردم عمل می‌کند، آنگاه تشکیلات SCD میتوانند به وجود آمده و فعال شوند.

اکنون فائو و واحدهای اهدا کننده چند جانبه و دو جانبه میتوانند به تدریج به نفع تشکیلات SCD از حمایت در جهت به وجود آوردن مؤسسات ایالتی دست بردارند. میتوان NGO ها را تشویق به ارتباط کاری بین مردم و وجدان اجتماعی در جهت به وجود آوردن سازمانهای بازرگانی SCD نمود.

فائو به نحو بسیار کارآمدی میتواند از سازمانهای SCD به منظور کاهش فقر، تقویت وضعیت زنان تنگدست، سازماندهی مردم در جهت حفظ منابع طبیعی، جانشین ساختن کود طبیعی به جای کود شیمیایی، بازاریابی مواد زاید به طوری که برای طبیعت ضرری نداشته باشند، حمایت نماید. جهان از منابع بالقوه‌ای برای سیر کردن مردم برخوردار است به شرط آنکه از منابع آن به نحو احسن استفاده نماییم. آیا کسی پیدا میشود که گواهی نماید آنچه که ما اکنون انجام میدهیم درست است؟

فائو و ملت‌های عضو آن به جای تلاش برای دستیابی به هدف زدودن فقر و گرسنگی از جامعه از طریق ایجاد مؤسسات دولتی و فرایالتی میتوانند با فعالیت در راستای نهادهای مدنی، NGO و تشکیلات SCD به نحوی شایسته‌تر به هدف ذکر شده نایل گردند. در حال حاضر مؤسسات NGO با بسیاری از فعالیتهای زیر نظر سازمان ملل در ارتباط هستند. اما اغلب این ارتباط یا نوعی تصمیم دیر است و یا تنها جنبه تزئینی دارد. این شراکت میتواند از آنچه که تاکنون بوده است بنیادی‌تر باشد. گرامین چندین تشکیلات SCD را به وجود آورده است که دوتای آنها مخصوصاً به بحث ما مربوط میشود، یکی بنیاد کشاورزی گرامین و دیگری شرکت شیلات گرامین. پتانسیل‌های قابل توجهی

برای بالا بردن تولیدات کشاورزی و درآمد حاصله، تقویت ظرفیت خاک و یکپارچه نمودن کشاورزی در عرصه بازرگانی وجود دارد. اینجا همگی بازیگران فعالیت خود را بر مبنای اصول سرمایه داری انجام میدهند در حالیکه تشکیلات گرامین ضمن حفظ موفقیت‌های بازرگانی در تلاش برای دستیابی به برخی موفقیتها و اهداف اجتماعی هستند.

۱۲- فقر را میتوان در موزه‌ها بایگانی کرد.

گرسنگی میتواند به مقوله‌ای از گذشته‌ای دور تبدیل گردد. فقر میتواند در موزه‌ها بایگانی گردد. شاید نوادگان ما در آینده به موزه‌ها بروند تا ببینند فقر چه بوده است. آنها به حال ما و پدران ما تأسفق خواهند خورد چون نمی‌دانستیم فایق آمدن بر فقر آسان بود، یا شاید هم از دست اجدادشان عصبانی شوند که چرا طی چندین قرن اینهمه انسان را در بدبختی و محنت فقر رنج داده‌اند.

امروزه دیگر برای نگاه داشتن میلیونها انسان در فقر بهانه‌ای وجود ندارد. باید عزم را جزم نماییم و تاریخی را برای زدودن فقر از جهان تعیین کنیم. من فکر میکنم اگر همین حالا دست به کار شویم می‌توانیم سال ۲۰۲۵ ثمره آنرا ببینیم.

روز جهانی غذا دیگر نباید به صورت یک جشن بی معنی سالانه به وجود آید. این روز میتواند روزی بسیار مهم باشد. روزی که اختصاص به بازنگری به روند جهانی فقر زدایی از جهان، یعنی آن زمانی که این تصمیم را گرفتیم داشته باشد. بیایید تصمیم بگیریم و به عهدمان وفا کنیم!

متشکرم

بقیه از صفحه ۲۷

- خلاصه طرح:**
- ۱- کل سرمایه گذاری ۴۰۰۰۰۰۰۰ ریال
  - ۲- هزینه ثابت ۲۰۰۰۰۰۰۰ ریال
  - ۳- هزینه در گردش ۱۰۰۰۰۰۰۰ ریال
  - ۴- سهم‌الشرکه متقاضی ۸۰۰۰۰۰۰۰ ریال
  - ۵- سهم بانک ۲۲۰۰۰۰۰۰۰ ریال
  - ۶- اشتغالزایی ۵ نفر

جای بسی خوشحالی است که این استان از حمایت بی دریغ آقای نکوئی استاندار محترم استان برخوردار است و انعکاس دیدگاههای ایشان در ماهنامه شماره ۹۶ تعاون در شهریور ماه ۷۸ و حضور در اجتماع بزرگ تعاونگران و اظهار نظر در شورای مدیران استان در تاریخ ۷۸/۲/۱۳ در خصوص تعاون و حضور در همایش تعاون و شوراهای اسلامی در تاریخ ۷۸/۲/۱۳ و حضور در گردهمایی اتحادیه تعاونی‌های مصرف کارمندان در تاریخ ۷۸/۵/۱۳ و سایر مناسبت‌ها حکایت از حمایت جناب ایشان از بخش تعاون دارد.

امیدواریم اداره کل تعاون استان قزوین فرصت را مغتنم شمرده و از بذل عنایت و توجه استاندار محترم نهایت استفاده را در جهت پیشبرد اهداف بخش تعاونی و توسعه صنعت گردشگری به عمل آورد.

* در تهیه مقاله از منابع مکوب استفاده شده و تجزیه و تحلیل و اظهار نظر در چارچوب محور مورد نظر به عمل آمده علاقمندی به شناخت امکانات موجود و جاذبه‌های توریستی استان قزوین مؤثرترین انگیزه در تهیه آن بود. (مؤلف)

■ منابع:

- ۱- جغرافیای کامل ایران - قسمت اول - عبدالرضا فرجی - شرکت چاپ و نشر کتاب.
- ۲- کتاب اول نسیم قزوین - محمد علی حضرتی - بنیاد فرهنگی قزوین مشتافی ۱۳۷۵.
- ۳- سالنامه آماری ایران - مرکز آمار ایران - ۱۳۷۵ - ۱۳۷۷.
- ۴- سررسیم قزوین جلد ۲ - دکتر پرویز ورجاوند.
- ۵- ماهنامه تعاون - وزارت تعاون شماره‌های ۹۶، ۹۰، ۸۶.
- ۶- بروشور سازمان ایرانگردی و جهانگردی استان قزوین.

- ۲- هزینه ثابت ۲۵۰۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۳- هزینه در گردش ۲۵۰۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۴- سهم‌الشرکه متقاضی ۱۵۰۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۵- سهم‌الشرکه بانک ۵۵۰۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۶- اشتغالزایی ۱۰ نفر
- ۳- طرح تشکیل شرکت تعاونی ارائه خدمات اسکی بر روی برف در الموت دامنه خوش چال:

خلاصه طرح:

- ۱- کل سرمایه گذاری ۱۵۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۲- هزینه ثابت ۱۲۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۳- هزینه در گردش ۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۴- سهم‌الشرکه متقاضی ۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۵- سهم بانک ۱۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۶- اشتغالزایی ۲۰ نفر
- ۴- طرح تشکیل تعاونی ورزشهای آبی (قایقرانی، اسکی روی آب همراه با پرورش ماهی):

خلاصه طرح:

- ۱- کل سرمایه گذاری ۱۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۲- هزینه ثابت ۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۳- هزینه در گردش ۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۴- سهم‌الشرکه متقاضی ۲۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۵- سهم بانک ۹۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۶- اشتغالزایی ۲۰ نفر
- ۵- طرح تشکیل شرکت تعاونی اکو توریسم:

خلاصه طرح:

- ۱- کل سرمایه گذاری ۶۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۲- هزینه ثابت ۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۳- هزینه در گردش ۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۴- سهم‌الشرکه متقاضی ۱۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۵- سهم بانک ۴۸۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال
- ۶- اشتغالزایی ۱۰ نفر
- ۶- طرح تشکیل تعاونی راهنمایی توریستی: